

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 736/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. H. L., P., zastúpenej advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 135/2013 a jeho uznesením z 26. marca 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. H. L. o d m i e t a z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. septembra 2013 doručená sťažnosť JUDr. H. L. (ďalej len „sťažovateľka“, v citovanom texte aj „navrhovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len

„krajský súd“) v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 135/2013 a jeho uznesením z 26. marca 2013.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení navrhovateľky v súdnom spore „o určenie, že odmeňovanie navrhovateľa je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania a o úhradu majetkovej ujmy v peniazoch“, proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“) vedenom Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 17 C 125/2007. Okresný súd uznesením z 9. januára 2013 zamietol návrh odporcu na zloženie preddavku sťažovateľkou. Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 135/2013 z 26. marca 2013 na základe odvolania odporcu prvostupňové uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľka namieta postup okresného súdu, ktorý „v poučení písomne vyhotoveného uznesenia pripustil proti uzneseniu opravný prostriedok – odvolanie, ktorý žalovaná využila...“, a najmä postup krajského súdu, ktorý napadnutým uznesením prvostupňové uznesenie zrušil, čím podľa názoru sťažovateľky „prekročil ústavný princíp... vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy“, lebo priznal právo žalovanej strane podať odvolanie proti uzneseniu, ktorým „sa rozhodlo o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a“, čo je podľa jej názoru „v rozpore s ust. § 202 ods. 3 písm. q) O. s. p.“.

4. Krajskému súdu ďalej vytyka, že v napadnutom uznesení nereagoval na jej podanie, ktoré mu bolo doručené 17. mája 2013, podľa jej názoru ešte pred písomným vyhotovením namietaného rozhodnutia o odvolaní (prijatým na zasadnutí senátu 26. marca 2013, pozn.). Taktiež namieta, že uznesenie odvolacieho súdu jej bolo doručené „v rozpore s ust. § 49 ods. 1 O. s. p.“, lebo nebolo súčasne doručené aj jej právnenému zástupcovi.

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 135/2013 z 26. marca 2013, zrušil toto rozhodnutie a prikázal krajskému súdu vo veci znovu konať a rozhodnúť. Súčasne žiadala priznať jej náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 244/2010).

9. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Co 135/2013 z 26. marca 2013, ktorým zrušil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu z 9. januára 2013 (pozri bod 2).

10. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu vrátane práva na spravodlivé konanie je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Takýmto predpisom v posudzovanej veci je zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“).

11. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

12. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

13. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom krajského súdu, najmä s interpretáciou a následnou aplikáciou ustanovenia § 202 ods. 3 písm. q) OSP (v spojení s ustanovením § 141a OSP).

14. Krajský súd namietaným uznesením z 26. marca 2013 zrušil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu z 9. januára 2013 (pozri bod 2). V odôvodnení svojho rozhodnutia najprv oboznámil podstatu prvostupňového rozhodnutia a odvolaciu argumentáciu odporcu. Svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Odvolací súd prejednal vec podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p, bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je nutné zrušiť a vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa § 141a ods. 1 O. s. p., navrhovateľovi, u ktorého nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 v celom rozsahu a ktorý uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy prevyšujúcej 400-násobok životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, súd na návrh odporcu uloží, aby v lehote nie dlhšej ako 60 dní zložil preddavok na trovy konania. Na zloženie preddavku podľa prvej vety vyzve súd súčasne s uložením povinnosti navrhovateľovi v rovnakej lehote aj odporcu. Povinnosť zložiť preddavok na trovy konania nemá účastník, ktorého majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Ak navrhovateľ preddavok na trovy konania v určenej lehote nezloží a odporca, ktorý má povinnosť zložiť preddavok, ho zložil, súd konanie v lehote 15 dní od uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania zastaví.

Prvostupňový súd pri rozhodovaní o návrhu odporcu na uloženie povinnosti navrhovateľke zložiť preddavok na trovy konania (§ 141a ods. 1 O. s. p.) správne uviedol, že odporcom v súdnej právnej veci je účastníkom - Slovenská republika - ktorej majetkové pomery ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní. Avšak záver prvostupňového súdu o tom, že v danej veci nie sú kumulatívne splnené podmienky uvedené v § 141a ods. 1 O. s. p. pre zastavenie konania z dôvodu nezloženia

preddavku navrhovateľkou bol nesprávny. Tento záver vyvodzoval prvostupňový súd z gramatického výkladu predmetného ustanovenie a zo skutočnosti, že v danej právnej veci nemožno uložiť povinnosť zložiť preddavok odporcovi - Slovenskej republike, pretože majetkové pomery štátu ako dlžníka nemožno usporiadať podľa osobitného predpisu o konkurznom konaní.

Odvolačný súd má za to, že § 141a ods. 1 O. s. p. nevyklučuje možnosť zastavenia konania v dôsledku nesplnenia súdom uloženej povinnosti zložiť preddavok na trovy konania navrhovateľovi aj v prípade, ak návrh na zloženie preddavku podľa § 141 a ods. 1 O. s. p. dal odporca, ktorému nemožno uložiť povinnosť zložiť preddavok na trovy konania. Podľa názoru odvolacieho súdu § 141a ods. 1 O. s. p. nemá v prípade odporcu na mysli iba takého účastníka, ktorému je možné uložiť povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, ale aj takého účastníka, u ktorého toto nemožno, tak ako je to v danom prípade, nakoľko je odporcom v konaní štát, ktorému nie je možné danú povinnosť uložiť. Súd prvého stupňa si predmetné ust. § 141a ods. 1 O. s. p. vyložil tak, že ho môže aplikovať iba v prípade, ak povinnosť zložiť preddavok na trovy konania možno uložiť obom účastníkom, tak ako aj navrhovateľovi, tak aj odporcovi. Odvolačný súd sa nestotožnil s týmto záverom prvostupňového súdu, nakoľko podľa jeho názoru citované ustanovenie počíta aj s možnosťou, že povinnosť zložiť preddavok na trovy konania možno uložiť len navrhovateľovi, ktorý nespĺňa predpoklady pre oslobodenie podľa § 138 O. s. p. v celom rozsahu a to práve v prípade, ak odporcom je účastník, ktorý povinnosť zložiť preddavok na trovy nemá preto, že mu takáto povinnosť nemôže byť uložená (jeho majetkové pomery nemôžu byť usporiadané podľa osobitného právneho predpisu).

Súd prvého stupňa rozhodol o návrhu na zloženie preddavku na trovy konania predčasne nakoľko neskúmal, či navrhovateľka spĺňa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 O. s. p. v celom rozsahu. Odvolačný súd má za to, že prvostupňový súd ust. § 141a ods. 1 O. s. p. nesprávne právne posúdil.

Na základe vyššie uvedeného, odvolačný súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

V ďalšom konaní bude mať prvostupňový súd za úlohu preskúmať, či navrhovateľka spĺňa podmienky pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v zmysle § 138 O. s. p.

a po posúdení tejto otázky následne opätovne rozhodnúť o návrhu odporcu na uloženie povinnosti navrhovateľovi v zmysle § 141a ods. 1 O. s. p.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodne podľa ustanovenia § 224 ods. 3 O. s. p. súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.“

15. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných ustanovení zákona (Občianskeho súdneho poriadku) je namietané uznesenie krajského súdu aj náležite odôvodnené. Ústavný súd považuje postup krajského súdu pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky za legitímny a vylučujúci možné porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením označených práv, a preto sťažnosť sťažovateľky v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

16. Ústavný súd nad rámec už uvedeného ešte poznamenáva, že namietané rozhodnutie krajského súdu nie je rozhodnutím v merite veci (pozri záverečnú časť odôvodnenia uznesenia krajského súdu v bode 14) a sťažovateľka sa bude môcť domáhať nápravy porušenia označených práv (alebo ochrany pred ich eventuálnym porušením) aj ňou tvrdými skutočnosťami uvedenými v bode 4 (t. j. pripomienkami zo 14. mája 2013 k odvolaniu odporcu a tiež prípadným doručovaním rozhodnutia odvolacieho súdu) v ďalšom (pokračujúcom) konaní v predmetnej veci (princíp subsidiarity). S prihliadnutím na tieto skutočnosti je ďalším možným dôvodom odmietnutia sťažnosti (čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení s § 53 ods. 1 a § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) nedostatok právomoci ústavného súdu.

17. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už jej ďalšími návrhmi nezaoberal.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudca Milan Ľalík.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2013